

REMISSYTTRANDE

Ert Dnr: Fi2019/00431/S2
Vårt Dnr: 2019_08
2019-03-06

Finansdepartementet
Enheten för mervärdesskatt och punktskatter
fi.remissvar@regeringskansliet.se

PROMEMORIAN HÖJD ENERGISKATT OCH KOLDIOXIDSKATT PÅ BRÄNSLEN VID VISS ANVÄNDNING SAMT HÖJD SKATT PÅ KEMIKALIER I VISS ELEKTRONIK

IKEM Innovations- och kemiföretagen har tagit del av rubricerad promemoria. Vi avstyrker förslaget att höja kemikalieskatten och avstyrker sloandet av nedsättningen av dieselskatten med nedanstående motivering.

ALLMÄNNA UTGÅNGSPUNKTER

Våra medlemsföretag producerar viktiga insatsvaror som är nödvändiga i princip alla förädlingskedjor. Med en energi- och klimateffektiv produktion levererar våra industriföretag resurseffektiva produkter och lösningar med låg negativ miljöpåverkan som efterfrågas av användare i värdekedjan och gör det möjligt för dem att själva bli hållbara. Därmed är våra medlemmar en viktig del av lösningen för ett mer hållbart samhälle.

Om industrin i Sverige ska lyckas ligga i framkant i klimatvänlig produktion av klimatsmarta produkter behövs en strategi för industriell omställning där styrmedel sammantaget främjar omställning och konkurrenskraft. Hänsyn måste tas till att omställning tar tid, kräver insatser på FOI-området och innebär stora investeringar och risktagande. Enskilda styrmedel som införs utan detta helhetsperspektiv är direkt kontraproduktiva mot omställningen.

FÖRSLAG AVSEENDE HÖJD KEMIKALIESKATT OCH SLOPAD NEDSÄTTNING FÖR DIESEL I GRUVINDUSTRIELL VERKSAMHET

KEMIKALIESKATT

IKEM anser att användningen av farliga ämnen i varor ska begränsas genom kemikalielagstiftningen Reach. Det var också den slutsats som Runar Brännlund, professor i nationalekonomi på Handelshögskolan vid Umeå universitet, drog i sin översyn av styrmedel inom miljöpolitiken¹. Han

¹ "Greenwash? En analys av svenska miljöskatters effektivitet" Professor Runar Brännlund, Centre for Environmental and Resource Economics, Handelshögskolan vid Umeå universitet. Juni 2018. På uppdrag av Svenskt Näringsliv

ansåg att ur effektivitetssynpunkt är det bättre att fortsätta längs den väg som redan finns med kontroll och regleringar.

Regeringen har varken visat att nuvarande kemikalieskatt minskat förekomsten och exponeringen av farliga ämnen eller att den nu föreslagna ökningen av skattesatsen skulle driva utvecklingen i denna riktning. Tvärtom visar den analys som HUI Research AB har gjort² att skattekonstruktionen ger upphov till dynamiska effekter som mycket väl kan leda till miljömässiga nettokostnader snarare än miljövinster.

Vi anser att kemikalieskatten inte borde ha införts och vi avstyrker den föreslagna höjningen. Kemikalieskatten är ingen miljöskatt utan en fiskal skatt som vi anser skyndsamt ska tas bort.

Existerande lagar och regler har bättre förutsättningar än en kemikalieskatt

Sedan år 2007 gäller inom EU en gemensam kemikalielagstiftning, Reach (förordning (EG) nr 1907/2006). Den har inneburit betydligt minskade risker med kemikalier och varor tillverkade inom unionen.

Många varor importeras dock till EU och kemikalieinnehållet i dessa regleras inte på samma sätt av kemikalielagstiftningen. Särskilt farliga ämnen, i Reach-förordningen benämnda som SVHC-ämnen, omfattas av viss informationsplikt när de förekommer i varor. Men även om ett sådant ämne blir föremål för tillstånd enligt Reach (all användning inom unionen är i princip förbjuden utom just den som beviljas tillstånd av EU-kommissionen) gäller inte förbudet ämnets förekomst i importerade varor.

Det finns dock möjligheter att begränsa användningen av farliga ämnen även i importerade varor genom reglering i bilaga XVII till Reach. För att reglerna för kemikalier i importerade varor ska bli mer lika de som gäller för kemikalier inom EU anser vi att denna möjlighet måste utnyttjas mer. Att införa nya begränsningar i bilaga XVII till Reach kräver dock en tämligen omfattande dokumentation, vilken kan utarbetas av kommissionen eller av medlemsstaterna. Kemikalieinspektionen har nyligen föreslagit att man kan utnyttja det så kallade snabbspåret i Reach artikel 68.2. Snabbspåret kan användas för att begränsa CMR-ämnen i konsumentvaror och kräver inte lika omfattande underlag som den ordinarie begränsningsprocessen.

IKEM anser att Kemikalieinspektionen inom givna ramar bör fördela sina resurser så att arbetet med att utreda och föreslå kemikalier för begränsning i bilaga XVII kan intensifieras. Ett fortsatt arbete på FN-nivå för att på längre sikt få till stånd en global kemikalielagstiftning och därmed komma till rätta med innehållet av oönskade ämnen i varor tillverkade utanför EU bör också fortsatt prioriteras.

Ett stort och ökande problem är piratkopiering och varumärkesförfalskning av t.ex. växtskyddsmedel, läkemedel och kemiska produkter, som har ett mer eller mindre okänt kemikalieinnehåll. Denna illegala handel med lagliga varor utgör ett stort problem för svensk ekonomi enligt en rapport av HUI Research¹. Den illegala handeln skapar också en grogrund för kriminalitet. För vissa produkter kan det också utgöra en hälsofara för konsumenten.

IKEM anser därför att Sverige bör driva på inom EU för en mer harmoniserad och utökad tillsyn och marknadskontroll. En harmoniserad kemikalielagstiftning (Reach) bör i möjligaste mån också få en harmoniserad tillsyn för att kontrollera efterlevnaden. Inte minst kontrollen och tillsynen av importerade varor till unionen måste harmoniseras och stärkas. Även sanktioner för överträdelser bör för att ge liknande spelregler inom alla medlemsstater i möjligaste mån harmoniseras.

https://www.svensktnaringsliv.se/migration_catalog/Rapporter_och_opinionsmaterial/Rapporter/rapport_greenwash_webb_003_pdf_712471.html/BINARY/Rapport_Greenwash_Webb_003_.pdf

² "UTVÄRDERING AV KEMIKALIESKATTEN" HUI Research AB september 2018

Nationellt bör myndigheternas tillsyn av kemiska produkter och varor också stärkas. Kemikalieinspektionen behöver inte minst för att leva upp till sitt namn öka insatserna avseende inspektion och tillsyn samt även bättre samverka med andra statliga myndigheter och med kommunerna, vilka har ett delat ansvar med Kemikalieinspektionen då det gäller varutillsyn.

På EU-nivå finns också RoHS-direktivet (2011/65/EU) som reglerar farliga ämnen i elektrisk och elektronisk utrustning, inklusive importerad sådan. En fortsatt komplettering av RoHS som utgår från kriterier och begränsningar i Reach har ett betydligt större genomslag i och med att RoHS i praktiken blivit en internationell standard.

Tveksamt om kemikalieskatten medför några vinster för hälsa och miljö

Det skäl som regeringen framförde för att införa, och nu öka skatten, är att minska förekomsten, spridningen och exponeringen av farliga ämnen gentemot människor och miljö, med särskilt fokus på barn och unga. Regeringen har dock inte visat att skatten har fått avsedd effekt.

HUI Research AB har på uppdrag av ElektronikBranschen, EHL och Svensk Handel utrett de ekonomiska konsekvenserna av kemikalieskatten på elektronikvaror³. Resultatet pekar på att skatten driver försäljning och arbetstillfällen utomlands samtidigt som den skapar en administrativ börda för svenska företag. I en digital och global värld tenderar punktskatter främst att påverka varifrån en vara köps snarare än att påverka den faktiska konsumtionen av denna.

HUI Research AB konstaterar att kemikalieskattens sammantagna miljö- och hälsopåverkan under alla omständigheter är högst osäker. Denna slutsats beror delvis på att (1) beslutsunderlaget för skattens införande tycks sakna vetenskaplig solid grund, men även på att (2) en skatt i enbart Sverige sannolikt har försumbara effekter på den globala tillverkningen av elektronikvaror, samt att (3) den skattekonstruktion som implementerats ger upphov till dynamiska effekter som mycket väl kan leda till miljömässiga nettokostnader snarare än miljövinster.

IKEM avstyrker en höjd kemikalieskatt. Vi anser inte att det är klarlagt att nuvarande kemikalieskatt minskat förekomsten och exponeringen av farliga ämnen eller att en ökning av skattesatsen skulle driva utvecklingen i denna riktning.

SKATTENEDSÄTTNING FÖR DIESEL I GRUVINDUSTRIELL VERKSAMHET

I promemorian föreslås ett slopande av nedsättningen av energiskatt och koldioxidskatt för diesel som används i arbetsfordon vid tillverkningsprocessen i gruvindustriell verksamhet. För berörda företag skulle detta innebära en ökad kostnad för gruvdiesel med 30–40 procent. Förslaget föreslås träda ikraft den 1 augusti 2019.

IKEM:s medlemsföretag som omfattas av den nuvarande skattenedsättningen är verksamma med gruvverksamhet såväl under jord och i dagbrott och i stenbrott för produktion av blocksten och är alla internationellt konkurrensutsatta. Den föreslagna ökade kostnadsbördan för dessa företag har en negativ inverkan på konkurrenskraften då möjligheten att föra den vidare till kund är starkt begränsad. IKEM vill poängtera det faktum att blockstensindustrin är en utpräglad internationellt konkurrensutsatt del av industriell hantering av bergmaterial. Promemorian brister i detta avseende.

Våra medlemsföretag är redan aktiva med åtgärder för omställning. Energieffektivisering och miljö- och klimatåtgärder är en del av det dagliga arbetet. I dagsläget krävs fortsatt utvecklingsarbete för att de tekniska lösningar och fordon som behövs för en övergång till eldrivet ska bli tillgängliga.

³ "UTVÄRDERING AV KEMIKALIESKATTEN" HUI Research AB september 2018

Den el-infrastruktur som behövs kräver också utveckling såväl geografiskt som effektmässigt. Sammantaget innebär det att betydande arbete återstår för att befintliga lösningar ska kunna ersättas med andra. Viktigt i sammanhanget är att det i många fall handlar om stora investeringar med lång investeringshorisont.

IKEM avstyrker sloandet av skattenedsättning. Förslaget innebär en omfattande skattehöjning av såväl energiskatt som koldioxidskatt utan rimlig framförhållning för företagen. Vidare saknas förutsättningar för företagen, tekniskt och ekonomiskt, att ställa om inom ett halvår. Därmed innebär förslaget en ökad skattebörd för företagen utan motsvarande miljönytta. Förslaget riskerar också att bli kontraproduktivt mot sitt eget syfte eftersom utrymmet för företagen att genomföra investeringar för omställning styrs om till att täcka en ökad skattebörd.

IKEM Innovations- och kemiindustrierna

Mikael Möller
Energi- och klimatpolitisk expert

Lena Lundberg
Ansvarig plastråvarufrågor